

ความปลอดภัย (Safety)

หมายถึง “การปราศจากภัย” (ทางทฤษฎี)

หมายถึง การปราศจากอันตราย ที่อาจจะมีโอกาสเกิดขึ้น (ทางปฏิบัติ)

อุบัติเหตุ (Accident)

หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยมิได้วางไว้ล่วงหน้าซึ่งก่อให้เกิดการบาดเจ็บ พิการ หรือเสียชีวิต และทำให้ทรัพย์สินเสียหาย

สาเหตุสำคัญของการเกิดอุบัติเหตุ

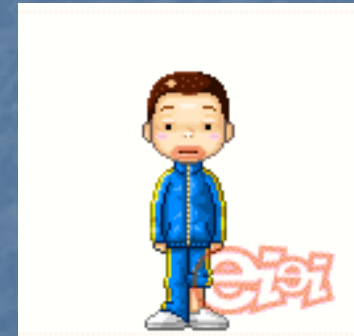
1. อุบัติเหตุที่มีสาเหตุจากบุคคล
2. อุบัติเหตุที่มีสาเหตุจากสภาพเครื่องจักรและอุปกรณ์
3. อุบัติเหตุที่มีสาเหตุจากสภาพแวดล้อมในการทำงาน

สาเหตุที่**สำคัญ**ที่สุดของการเกิดอุบัติเหตุคือ “**ความประมาท**”

อุบัติเหตุที่มีสาเหตุจากบุคคล

1. การแต่งกายไม่เหมาะสม
2. บุคคลที่มีเจตคติไม่ดีต่อความปลอดภัย
3. บุคคลที่มีอุปนิสัยการทำงานที่ไม่ดี
4. ขาดประสบการณ์
5. สภาพร่างกายไม่พร้อมที่จะทำงาน
6. การใช้เครื่องมือผิดประเภท

วิชา : งานซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 : การใช้เครื่องมือกลทั่วไป

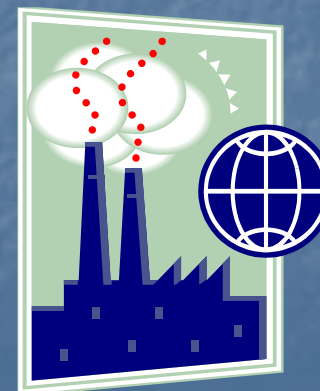
แผ่นใส 4 / 50

อุบัติเหตุที่มีสาเหตุจากสภาพของเครื่องจักรและอุปกรณ์

1. เครื่องมือ
2. การใช้เครื่องจักรที่ไม่มีระบบป้องกันอันตราย

อุบัติเหตุที่มีสาเหตุจากสภาพแวดล้อมในการทำงาน

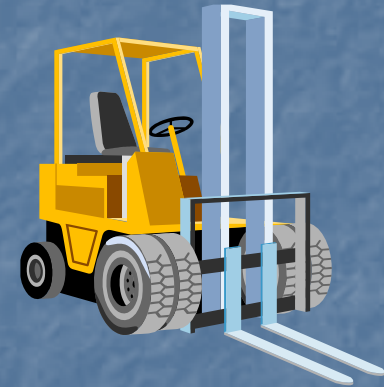
1. บริเวณภายนอกโรงงาน
2. การจราจรภายในโรงงาน
3. สภาพโรงงานที่ไม่เป็นระเบียบ
4. แสงสว่าง
5. การระบายอากาศ
6. เสียง

ผลที่ได้รับจากการทำงานอย่างปลอดภัย

1. บรรยากาศในการทำงานมีความปลอดภัย
2. ลดต้นทุนในการผลิต
3. เกิดแรงจูงใจในการทำงาน
4. สงวนทรัพยากรมนุษย์
5. เพิ่มกำไรการทำงานอย่างปลอดภัย

ผลที่ได้รับจากการเกิดอุบัติเหตุ

1. ผลเสียหายที่ปรากฏชัดเจน

หมายถึง ผลเสียที่เกิดต่อชีวิต และทรัพย์สิน

2. ผลเสียหายทางอ้อม

ผลเสียที่ไม่ปรากฏให้เห็นชัดเจน เช่น การ
สูญเสียเวลาในการหยุดงาน

กฎทั่วไปของความปลอดภัย

1. ก่อนเข้าปฏิบัติงานควรแต่งกายให้เหมาะสม
2. ก่อนเข้าปฏิบัติงานควรถอดเครื่องประดับต่าง ๆ
3. ในการทำงานบางประเภท เช่น สกัด การกลึงงานควรใส่
แว่นตาการทำงานควรมีความเป็นระเบียบ
5. ขณะปฏิบัติงานห้ามหยอกล้อหรือทะเลาะวิวาทกัน
6. ห้ามเก็บของมีคมไว้ในกระเป๋าเสื้อหรือกางเกง
7. เศษขยะ เศษโลหะ จะต้องทิ้งในภาชนะซึ่งจัดไว้ให้โดยเฉพาะ
8. เมื่อพบเห็นสิ่งที่จะทำให้เกิดอันตรายอยู่บนพื้นจะต้องรีบเก็บทันที

วิชา : งานซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 : การใช้เครื่องมือกลทั่วไป

แผ่นใส 8 / 50

กฎทั่วไปของความปลอดภัย

(ต่อ)

9. ขณะปฏิบัติงานจะต้องเอาใจใส่ ตั้งใจปฏิบัติงานไม่เหม่อลอย
10. อย่าแตะต้องเครื่องจักรใด ๆ ที่ยังไม่ทราบถึงการทำงานของเครื่อง
11. ถ้ามีอาการเหนื่อยสำหรับร่างกายไม่พร้อม ไม่ควรฝืนปฏิบัติงาน
12. การเคลื่อนย้ายชิ้นงานบางประเภทควรจัดหาอุปกรณ์ป้องกันก่อน
13. ไม่ควรยกของหนักเกินกำลังที่ตัวเองจะยกไหว
14. การถือของมีคมให้หันคนตัดออกจากตัวผู้ถือ
15. รายงานให้ผู้ควบคุมทราบทันทีที่พบเห็นสิ่งทีอาจก่อให้เกิดอันตราย
16. มั่นดูแลตรวจเช็คสภาพเครื่องจักร เครื่องมือ อุปกรณ์

วิชา : งานซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 : การใช้เครื่องมือกลทั่วไป

แผ่นใส 9 / 50

สัญลักษณ์เกี่ยวกับความปลอดภัย

ความหมาย **อันตรายและหยุด**

ความหมาย **ความปลอดภัย เช่น ที่เก็บ
เครื่องมือ**

สำหรับการปฐมพยาบาล
เบื้องต้น
ความหมาย **จุดหรือตำแหน่งของถังดับเพลิง**

วิชา : งานซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 : การใช้เครื่องมือกลทั่วไป

แผ่นใส 10 / 50

ความหมาย จุดหรือตำแหน่งสายขอฉีดน้ำดับเพลิง

ความหมาย จุดที่ต้องสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันหู

ความหมาย จุดที่ต้องสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันตา

วิชา : งานซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 : การใช้เครื่องมือกลทั่วไป

แผ่นใส 11 / 50

ระวังมีไฟฟ้า

ระวังผิวร้อน

พื้นลื่นโปรด
ระมัดระวัง

ให้สวมอุปกรณ์
ป้องกันศีรษะ

วิชา : งานซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 : การใช้เครื่องมือกลทั่วไป

แผ่นใส 12 / 50

ให้ระวังของมีคม

มีเฟืองขบกัน
โปรดระวัง

ไม่ควรยืนอยู่ใต้หรือ
อยู่บนแผ่นยกของรถ
ฟอร์คลิฟท์

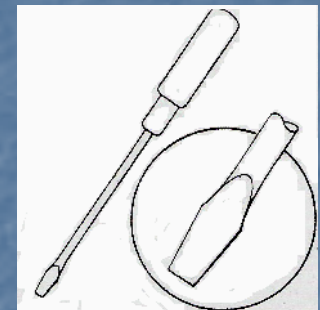
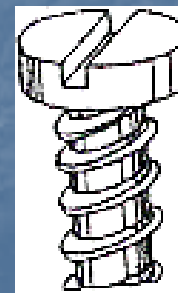

เครื่องมือทั่วไป (Hand Tool)

ไขควง (Screwdriver)

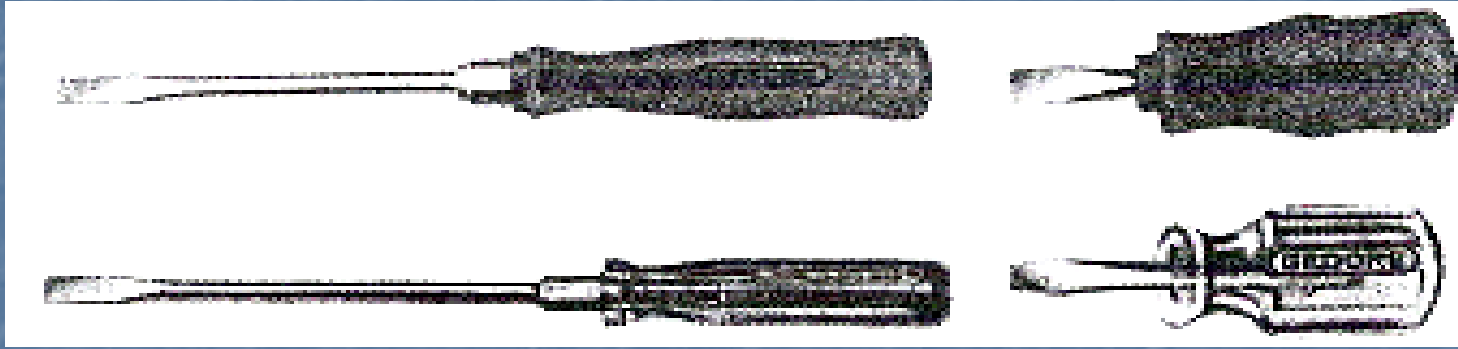
ไขควงปากแบน (Flat Screwdriver)

หัวสกรูที่ใช้งานกับไขควงปากแบน

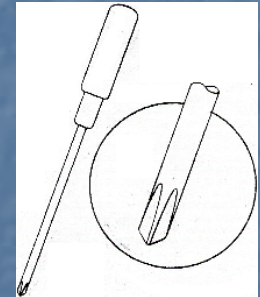
ไขควงปากแบนลักษณะต่าง ๆ

ไขควงปากแฉก (Phillips Screwdriver)

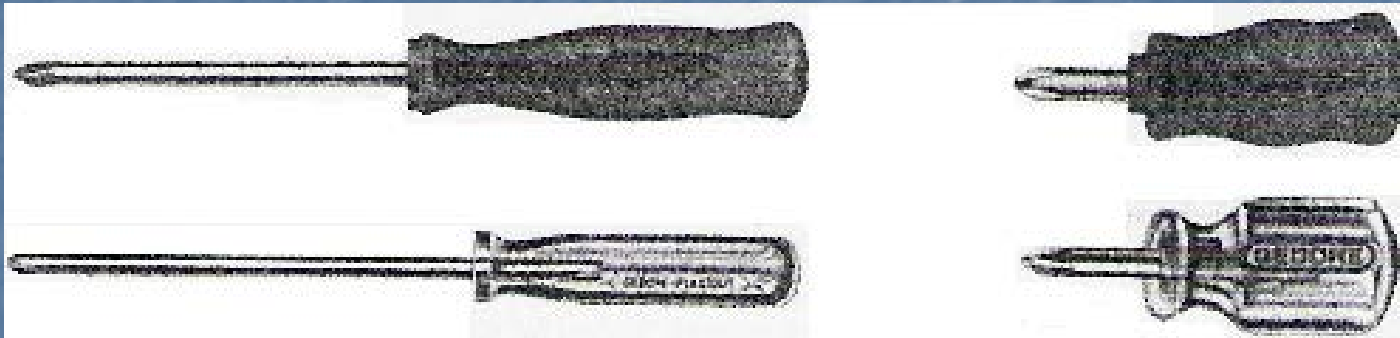
หัวสกรูที่ใช้งานกับไขควงปากแฉก

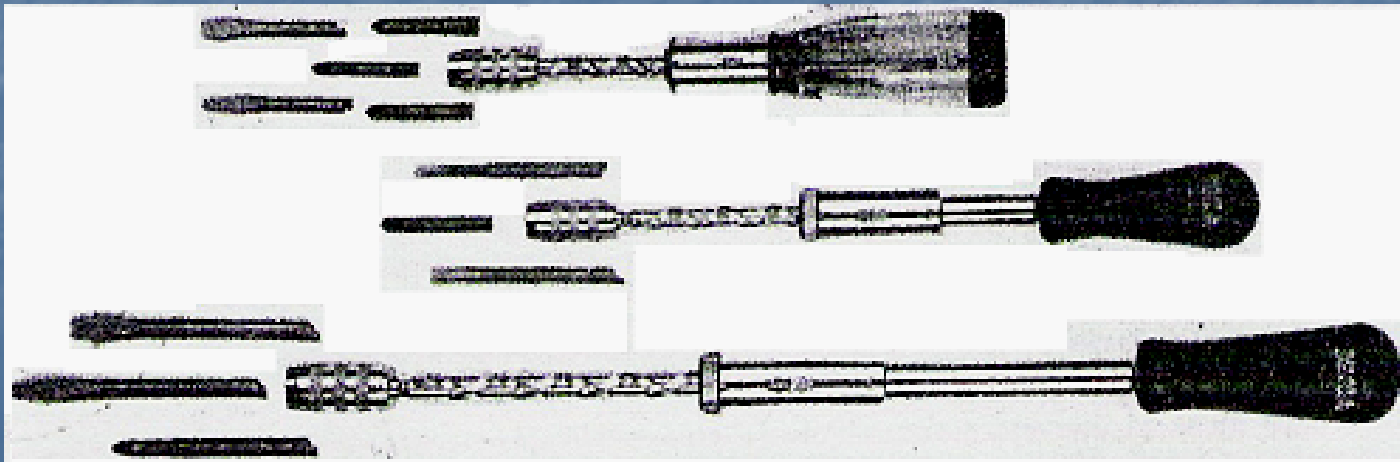

ไขควงปากแฉกลักษณะต่าง ๆ

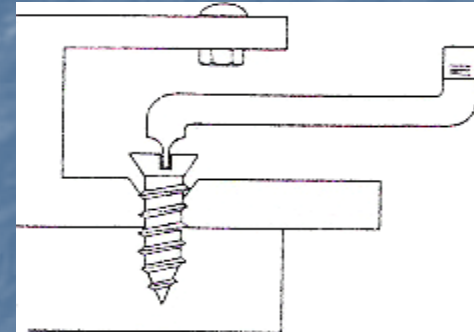
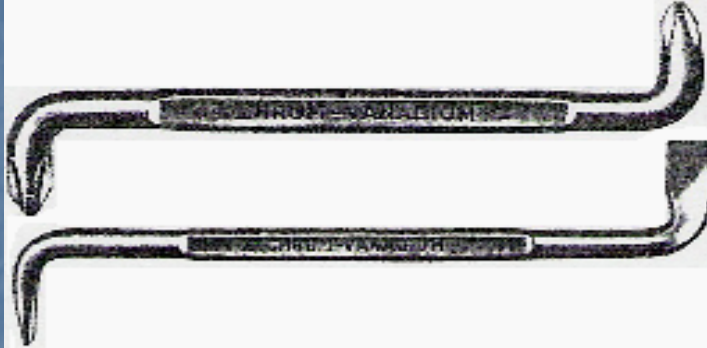

ไขควงทดแรง (Spiral Ratchet Type Screwdriver)

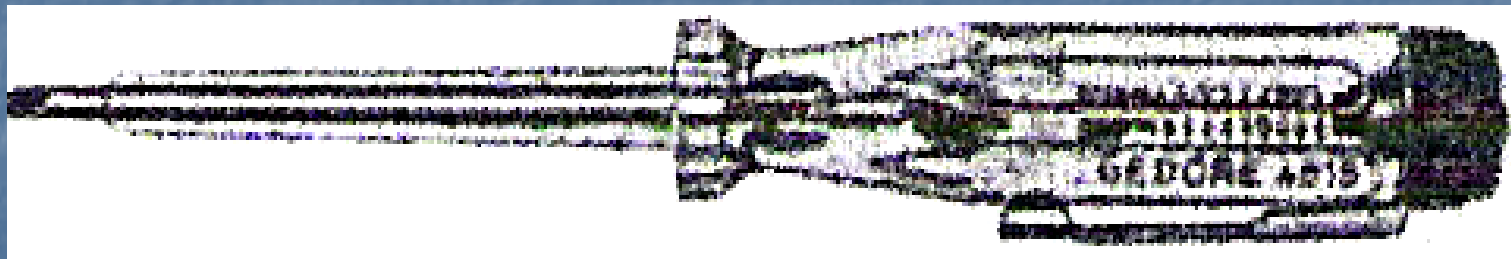
ไขควงออฟเซ็ท (Double — Ended Offset Screwdriver)

ลักษณะการใช้งานไขควงออฟเซ็ท

ไขควงทดสอบกระแสไฟฟ้า (Screwdriver Current Tester)

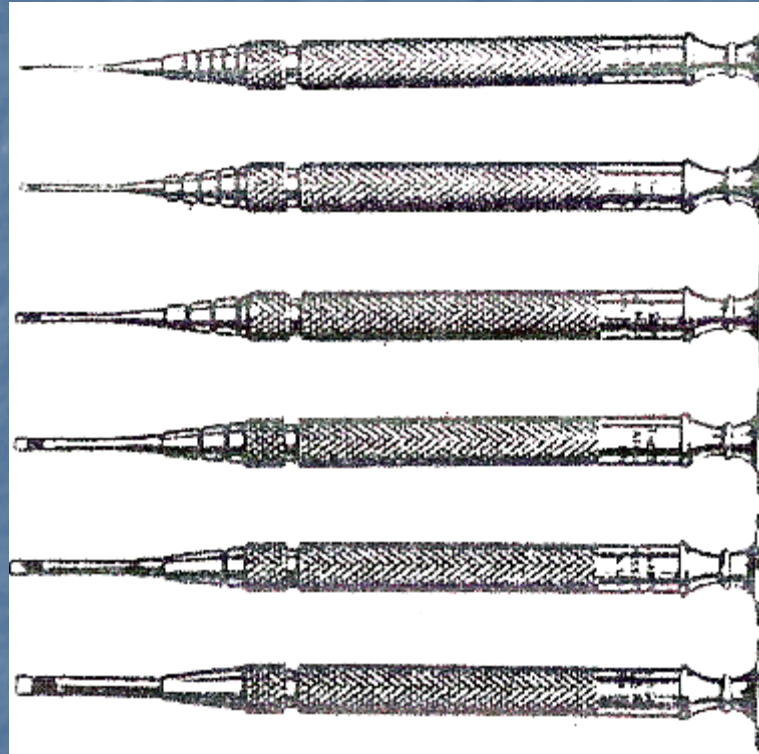

วิชา : งานซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 : การใช้เครื่องมือกลทั่วไป

แผ่นใส 17 / 50

ชุดไขควง (A Set Jewelers Screwdriver)

ใช้สำหรับไขสกรูขนาดเล็ก ๆ

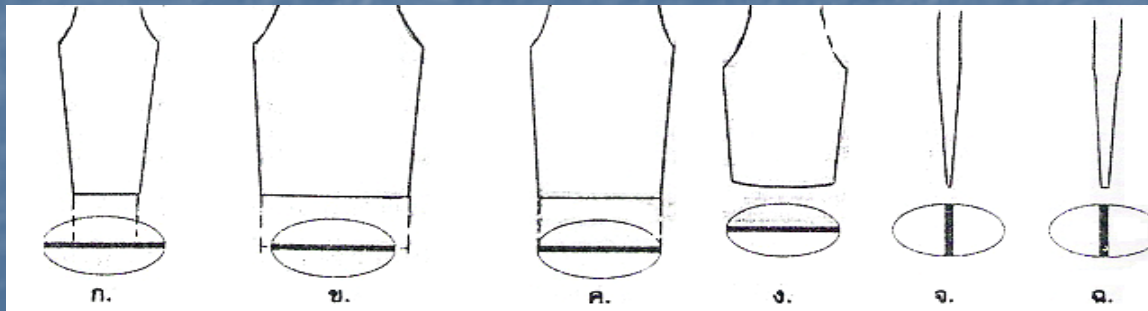

วิชา : งานซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 : การใช้เครื่องมือกลทั่วไป

แผ่นใส 17 / 50

การใช้ไขควง

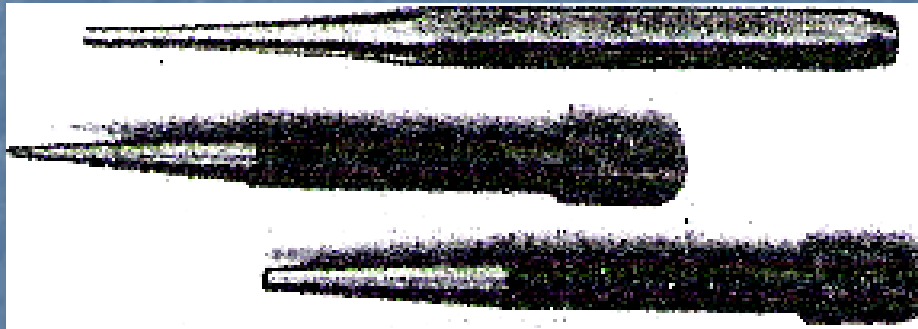
ตัวอย่างการเลือกใช้ไขควง

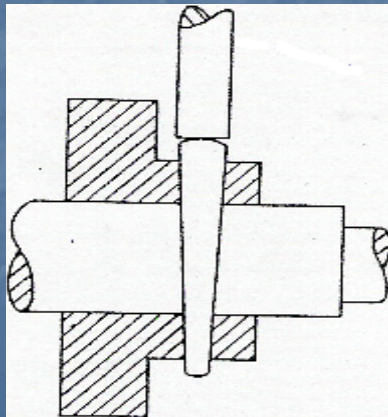
วิชา : งานซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 : การใช้เครื่องมือกลทั่วไป

แผ่นใส 19 / 50

เหล็กส่อง (Pin Punch)

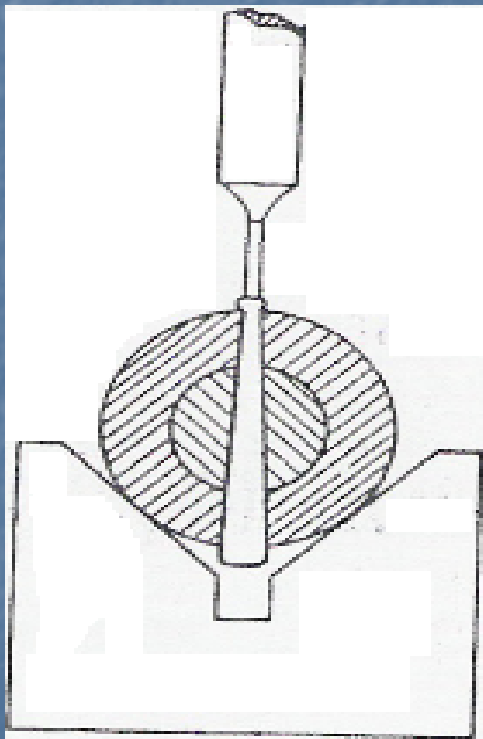
เหล็กส่องแบบลำตัวเรียว

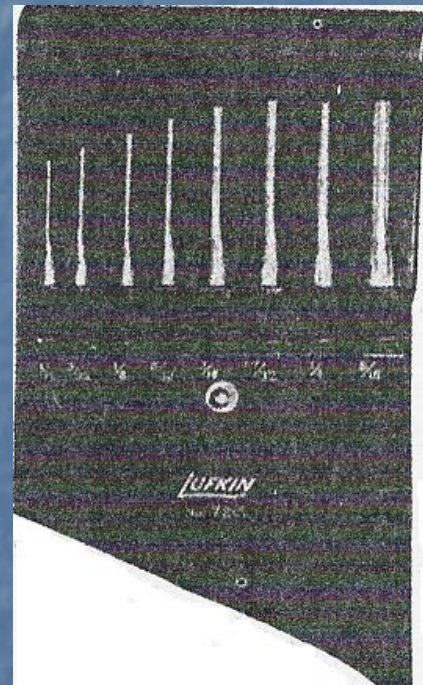
การใส่สลักโดยใช้เหล็กส่อง

เหล็กส่อง (Pin Punch)

ลักษณะการถอดสลักเรียวโดยใช้เหล็กส่อง

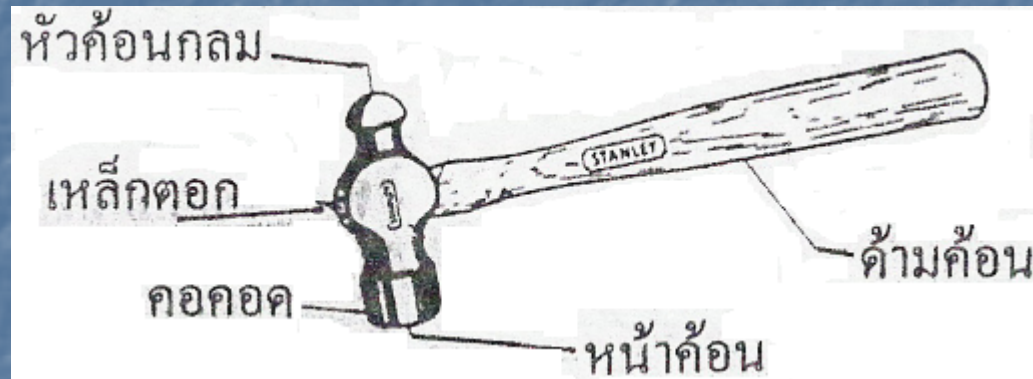
เหล็กส่องลำตัวทรงกระบอกตรง

และมีปลายตัดตรง

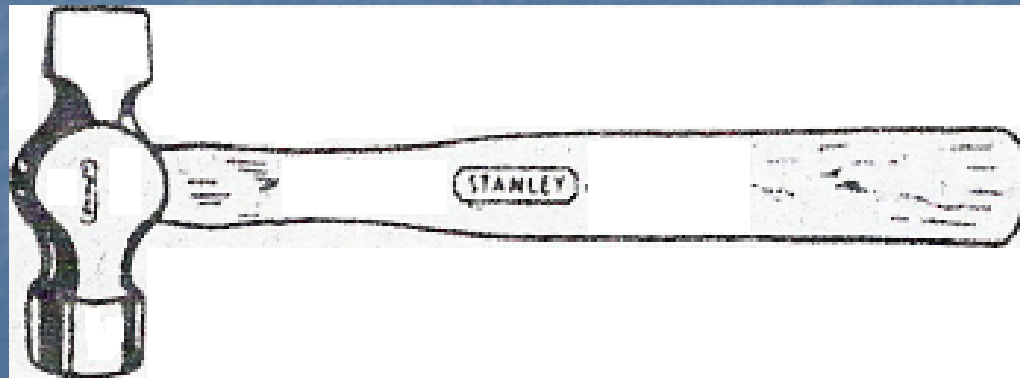

ด้อน (Hammer)

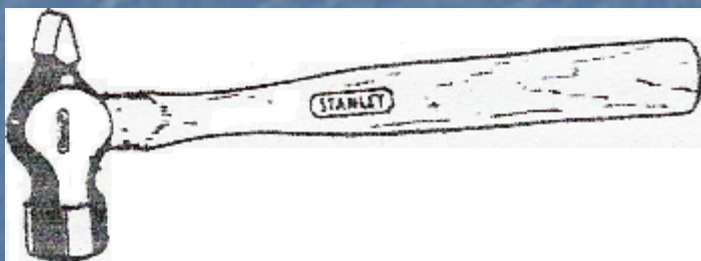
ส่วนประกอบของด้อน

ด้อนหัวตรง

ค้อน (Hammer)

ค้อนหัวขวาง

ค้อนยาง

ค้อนหัวอ่อน

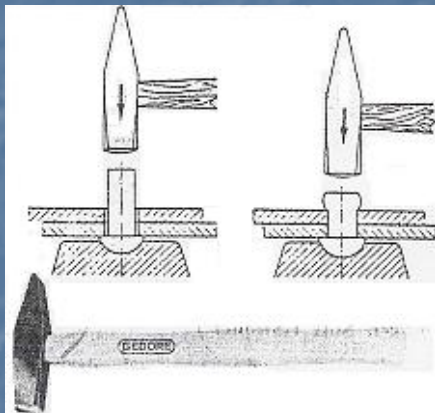
ค้อนพลาสติก

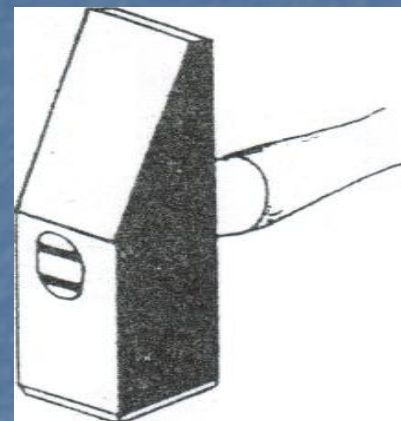
วิชา : งานซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 : การใช้เครื่องมือกลทั่วไป

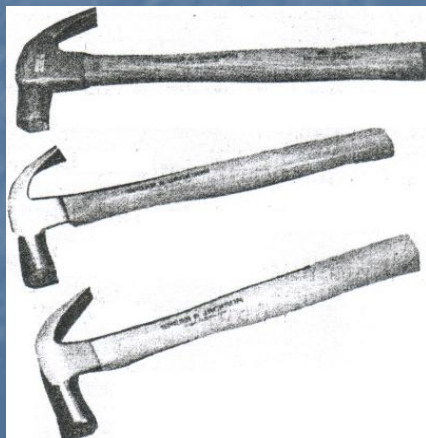
แผ่นใส 23 / 50

ค้อนย้ำหัวทมุด

ค้อนยาง

ค้อนทองอน

ค้อนตอกตะปู

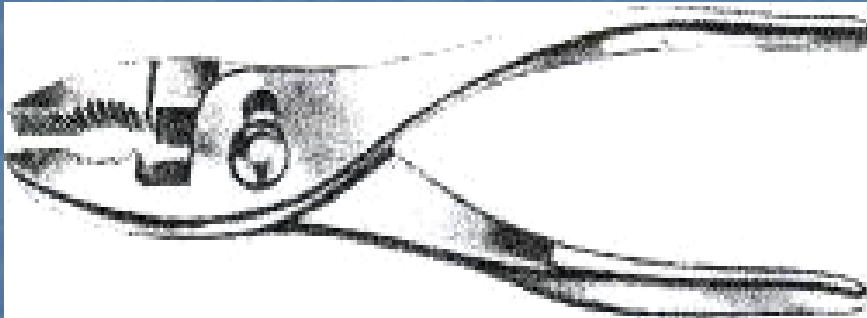
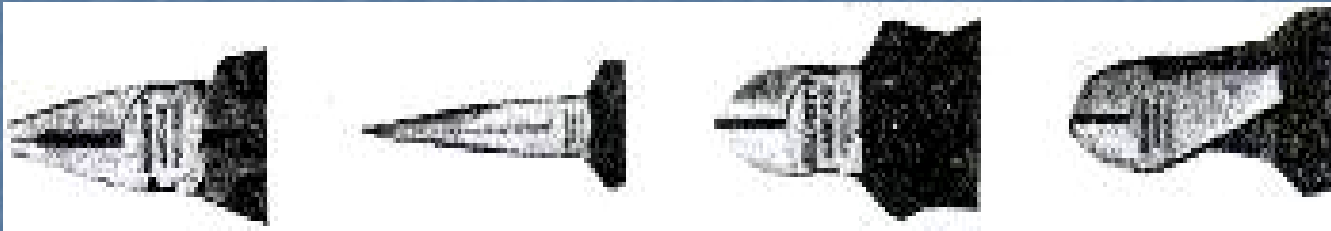

วิชา : งานซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 : การใช้เครื่องมือกลทั่วไป

แผ่นใส 24 / 50

คีม (Pliers)

คีมปากขยาย (Combination —Slip-Joint- Pliers)

คีมตัด (Diagonal Cutter)

คีม (Pliers)

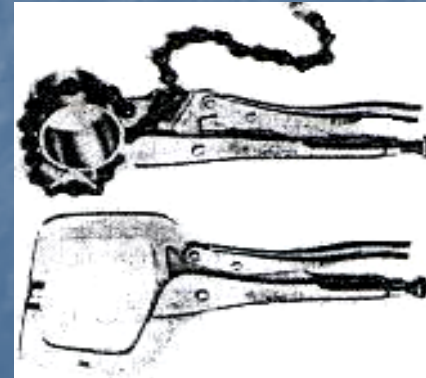
คีมปากแบนยาว (Long-Nose Pliers)

คีมตัดเอนกประสงค์ (Side-Cutting Pliers)

คีมล็อก (Locking Pliers) แบบต่าง ๆ

วิชา : งานซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 : การใช้เครื่องมือกลทั่วไป

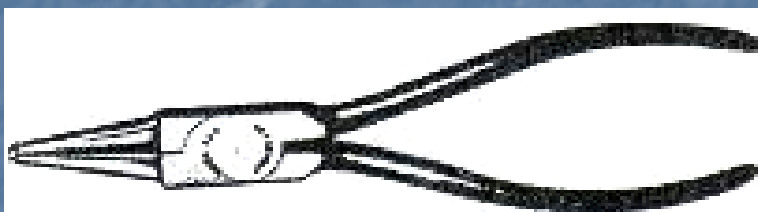
แผ่นใส 26 / 50

คีมยูนิเวอร์แซล (Universal cutting pliers)

คีมปากแหลม

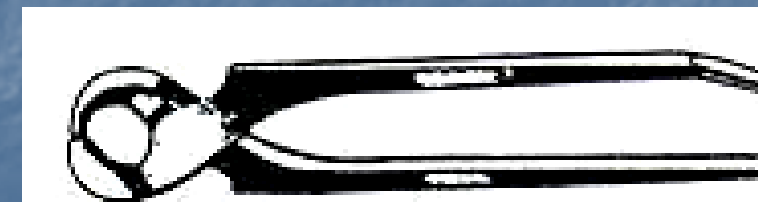
คีมปากกลม (Round nose pliers)

คีมตัดปากเฉียง

คีมปลอกสายไฟ

คีมปากนกแก้ว (Pincers)

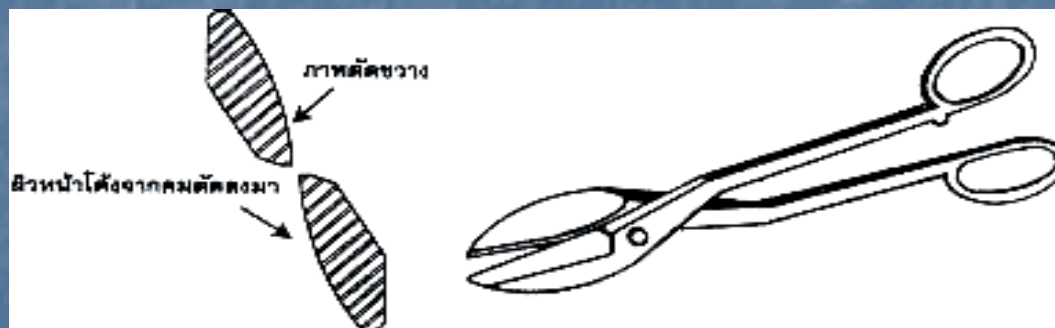

กรรไกร (Snips)

กรรไกรตัดตรง (Straight Snips)

กรรไกรตัดตรง (Straight Snips)

วิชา : งานซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 : การใช้เครื่องมือกลทั่วไป

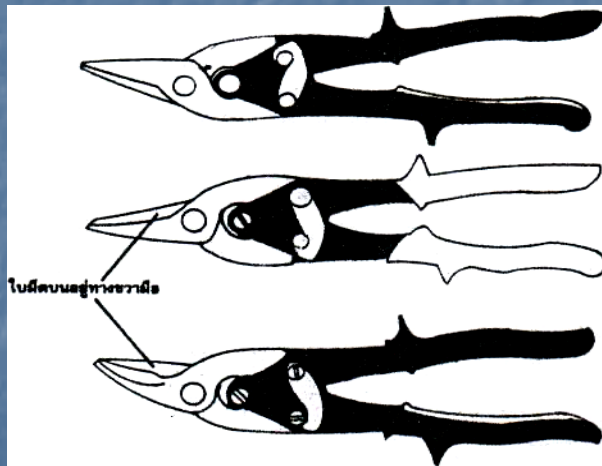
แผ่นใส 28 / 50

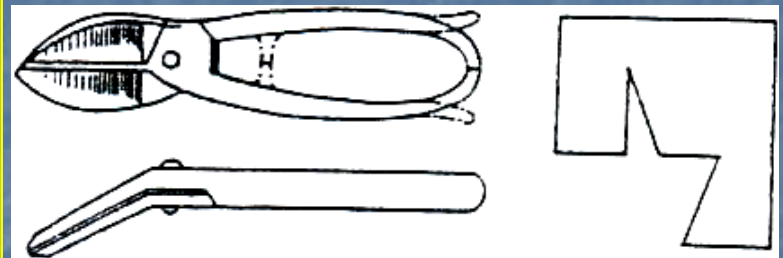
กรรไกรบูลด็อก (Bulldog Snips)

กรรไกรโทรเจี้ยน (Trojan Snips)

กรรไกร (Aviation Snips)

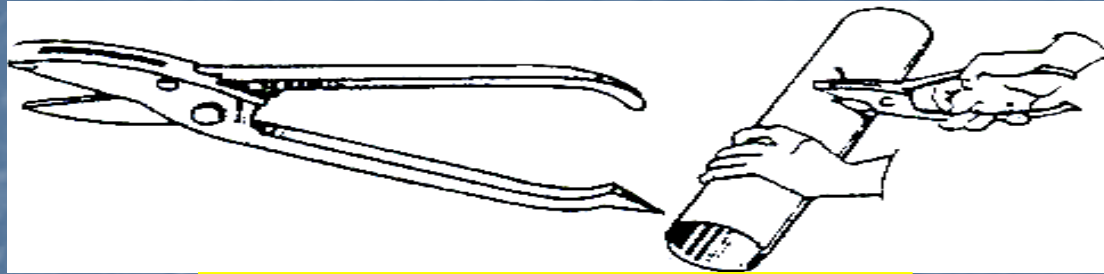

กรรไกรปากขอ

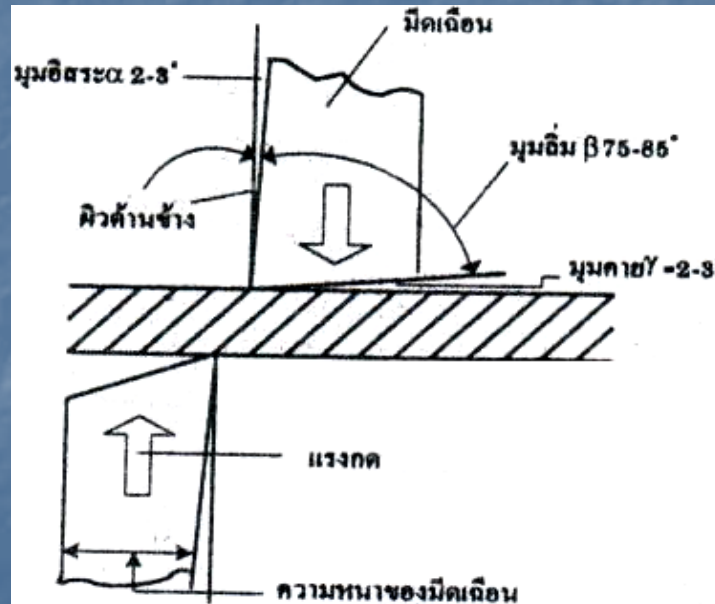

วิชา : งานซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 : การใช้เครื่องมือกลทั่วไป

แผ่นใส 29 / 50

กรรไกรตัดท่อ (Pipe Snips)

มุมต่าง ๆ ของคมตัด

วิชา : งานซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 : การใช้เครื่องมือกลทั่วไป

แผ่นใส 30/ 50

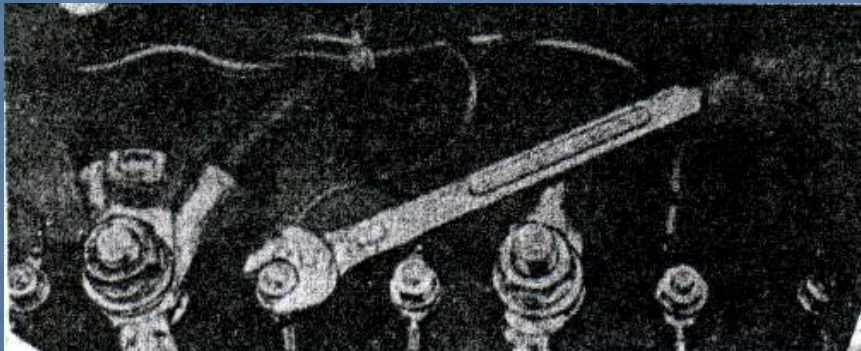
ประแจ (Wrench)

ประแจปากตาย(Single-Ended Wrench)

ประแจปากตาย 2 ปาก(Double-Ended- Wrench)

ลักษณะการใช้งานของประแจ

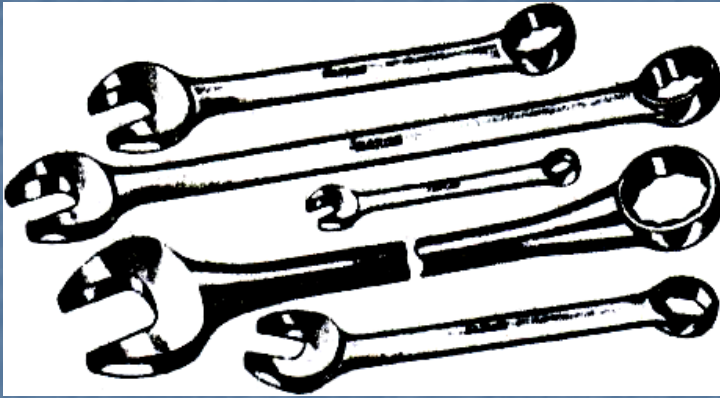

ลักษณะการใช้งานของประแจ

วิชา : งานซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 : การใช้เครื่องมือกลทั่วไป

แผ่นใส 31 / 50

ประแจปากผสม (Combination Wrench)

ประแจล็อกทกเหลี่ยม (Closed - End- or BOX, Wrench)

ประแจทกเหลี่ยมตัวที (T-Socket Wrench)

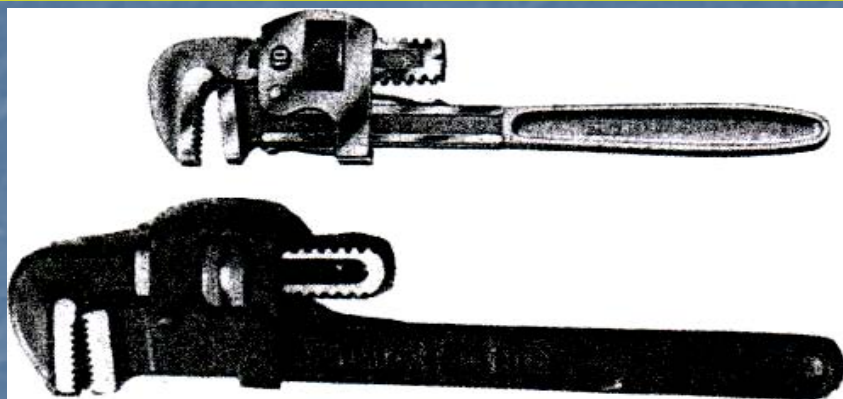
ประแจล็อกซ้องงอ (Offset Socked Wrench)

วิชา : งานซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 : การใช้เครื่องมือกลทั่วไป

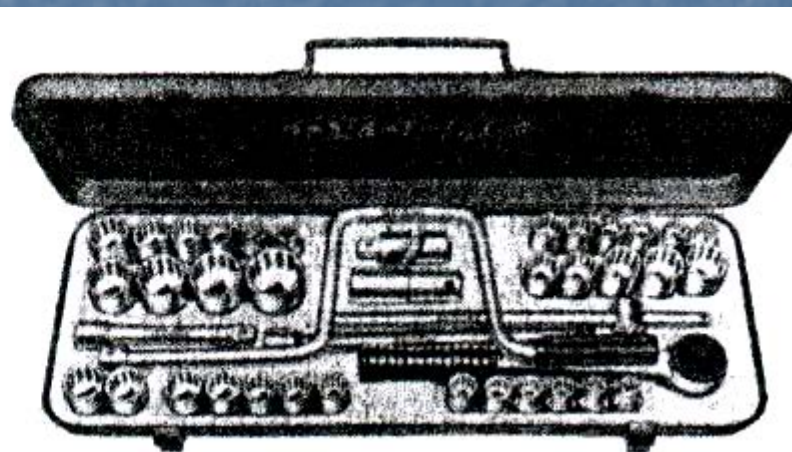
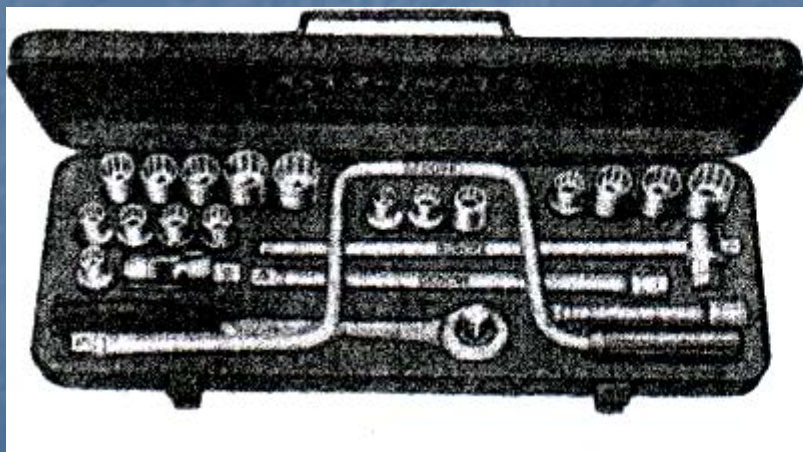
แผ่นใส 32 / 50

ประแจปากผสม (Combination Wrench)

**ประแจล็อกทกเหลี่ยม (Closed - End- or
BOX, Wrench)**

ชุดประแจล็อก (Socket Wrench Set)

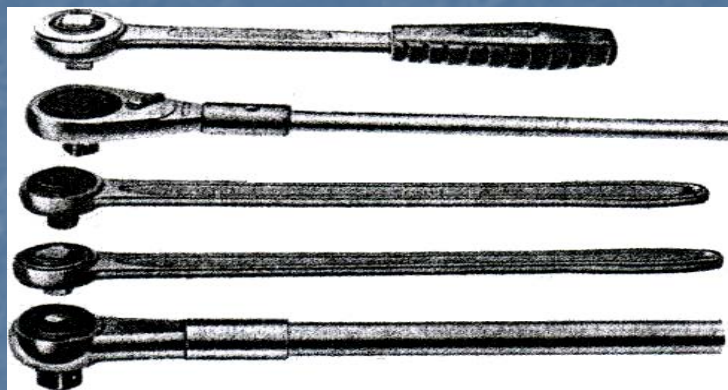

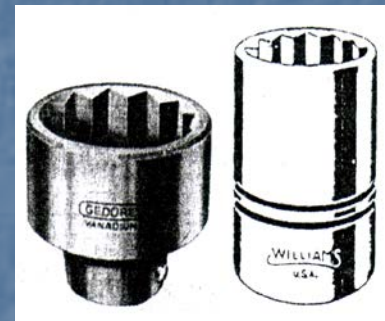
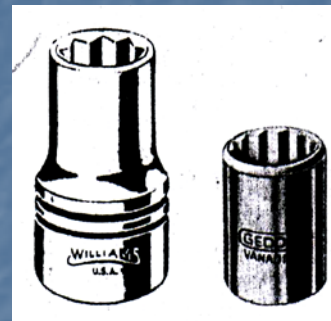
วิชา : งานซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 : การใช้เครื่องมือกลทั่วไป

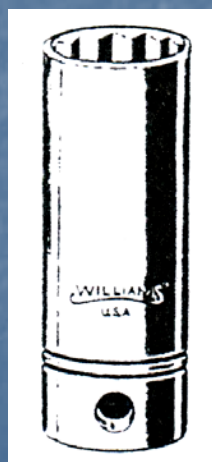
แผ่นใส 33 / 50

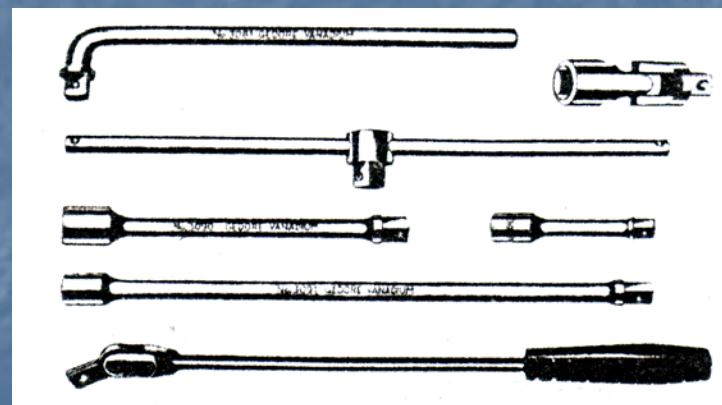
ด้ามประแจลือด (Reversible Ratchet)

ลูกบล็อก 8 เหลี่ยมและ 6 เหลี่ยม (Socket)

ลูกบล็อก 8 เหลี่ยมชนิดยาว

ก้านต่อลูกบล็อก

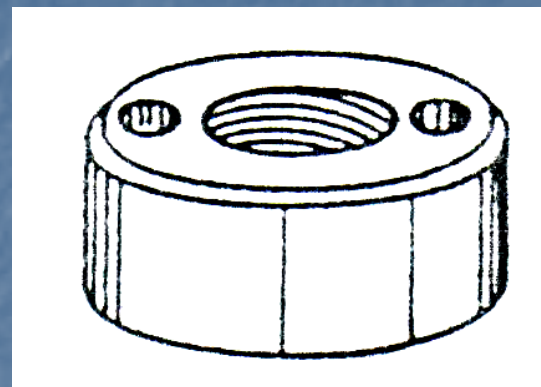
วิชา : งานซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 : การใช้เครื่องมือกลทั่วไป

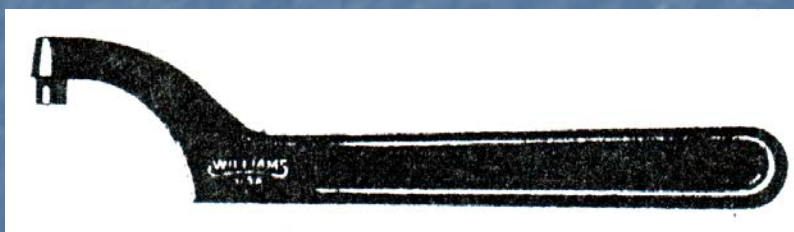
แผ่นใส 34 / 50

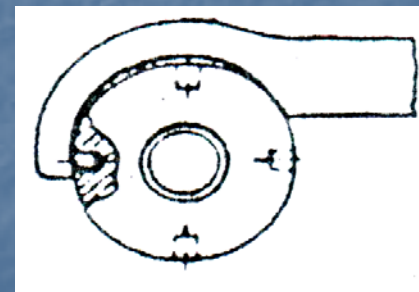
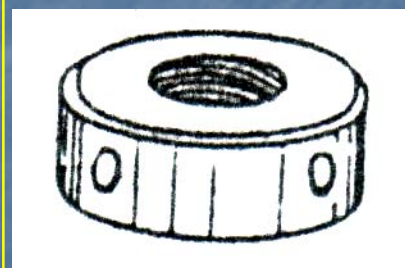
ประแจสลักแบบปรับได้ (Adjustable pin —
face Wrench)

นัตเจาะรูหัวฝั่งทรงกระบอก

ประแจขอลายสลักหรือประแจดอม่้า

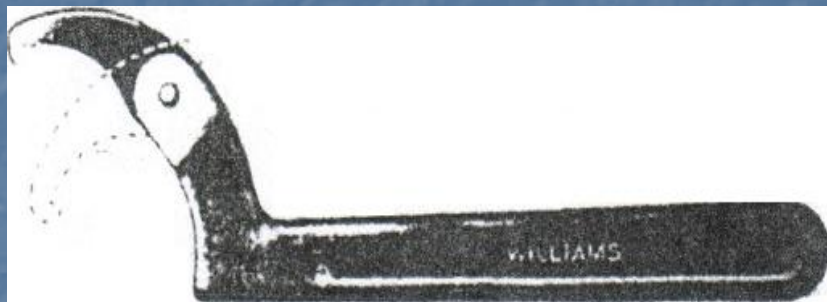

วิธีการใช้งาน

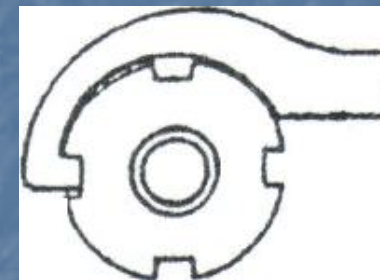
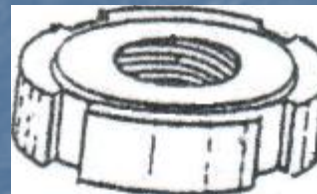

วิชา : งานซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 : การใช้เครื่องมือกลทั่วไป

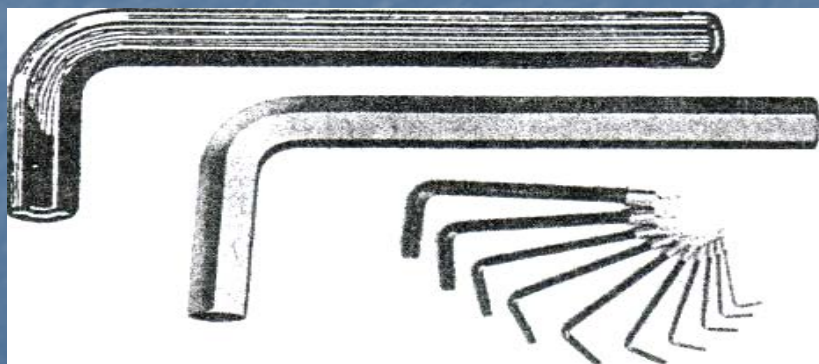
แผ่นใส 35 / 50

**ประแจดอมาปรับได้ (Adjustable - Hook
Spanner Wrench)**

วิธีการใช้งาน

ประแจแอล(Hexagon Socket Head Screw)

วิธีการใช้งาน

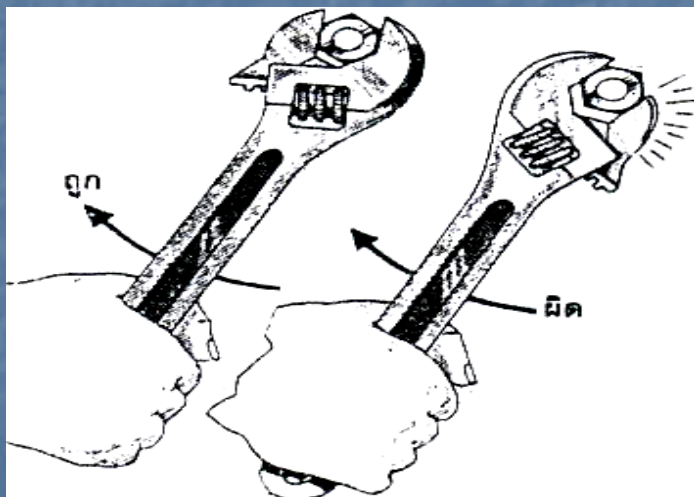

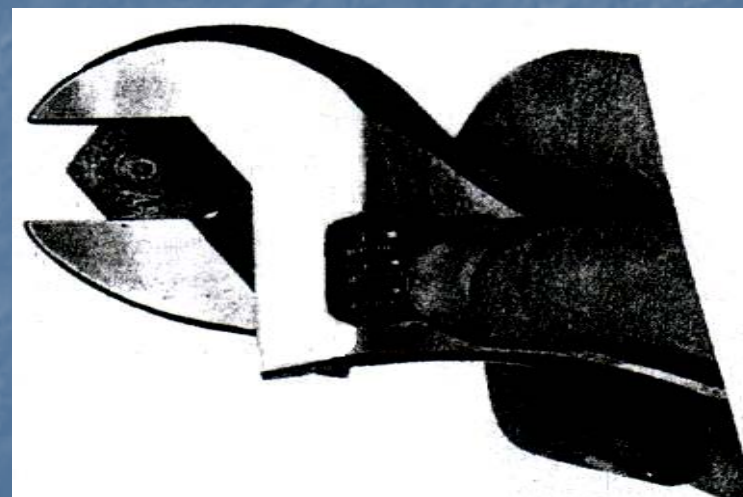
วิชา : งานซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 : การใช้เครื่องมือกลทั่วไป

แผ่นใส 36 / 50

ประแจเลื่อน(Adjustable Wrench)

ลักษณะการขันประแจเลื่อน

วิธีการใช้งาน

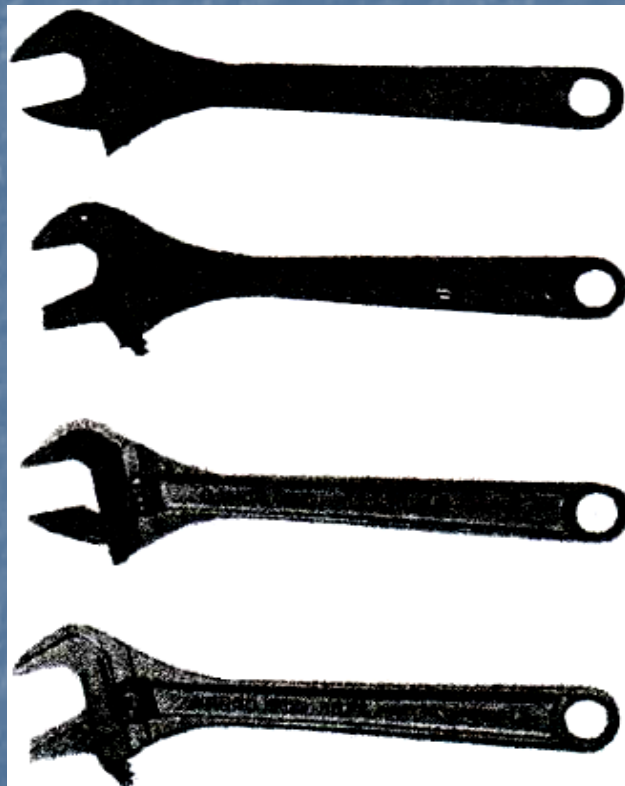

วิชา : งานซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล

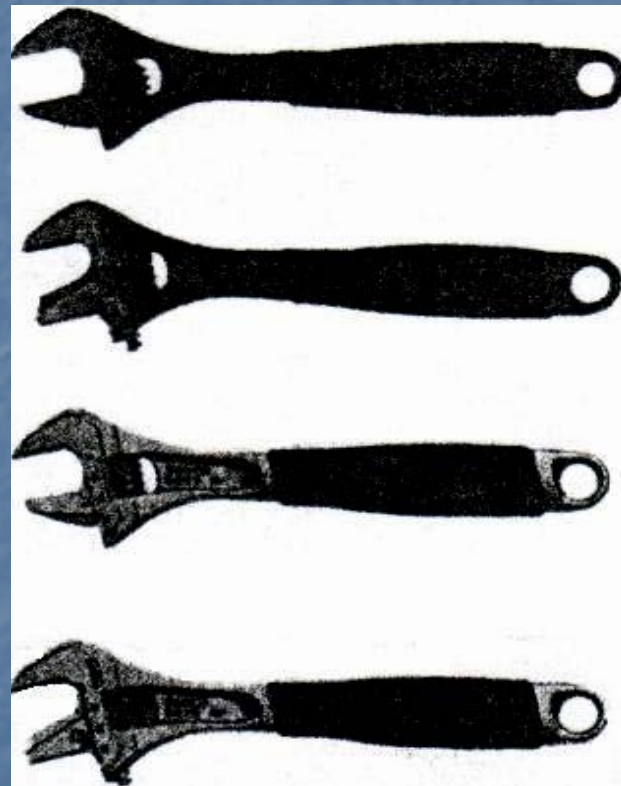
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 : การใช้เครื่องมือกลทั่วไป

แผ่นใส 37 / 50

รูปร่างประแจเลื่อนที่มีการใช้งานโดยทั่วไป

ประแจเลื่อนด้ามโลหะทั้งด้าม

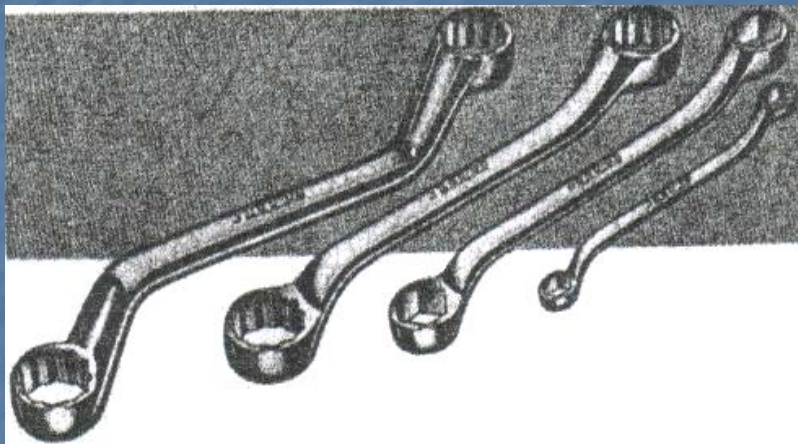
ประแจเลื่อนโลหะด้ามพลาสติก ยาง

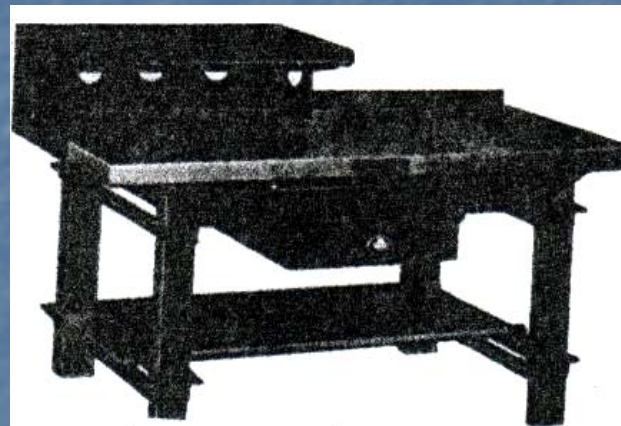
วิชา : งานซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 : การใช้เครื่องมือกลทั่วไป

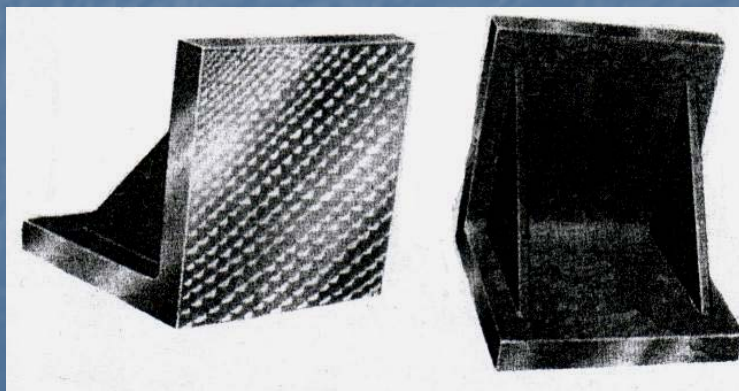
แผ่นใส 38 / 50

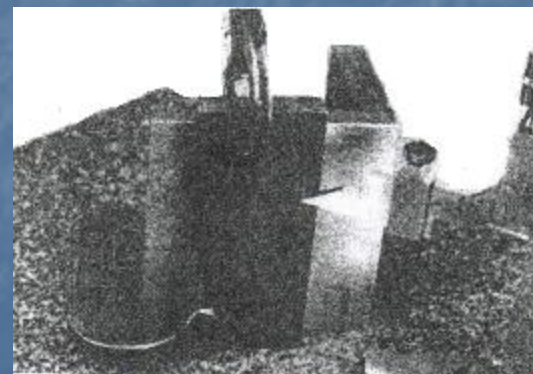
ประแจแหวน(Box Wrench)

แท่นระดับ(Surface Plate)

ฉากช่วยร่างแบบงาน(Angle Plate)

ตัวอย่างการจับงานของฉาก

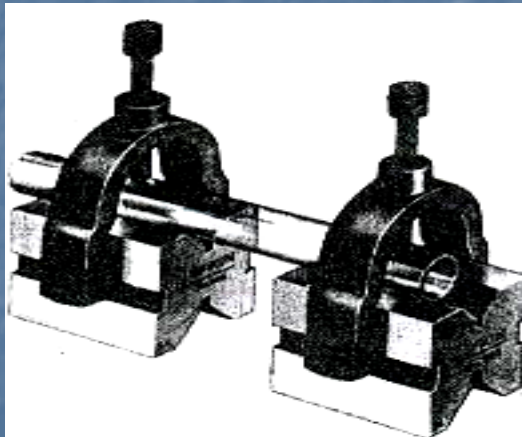
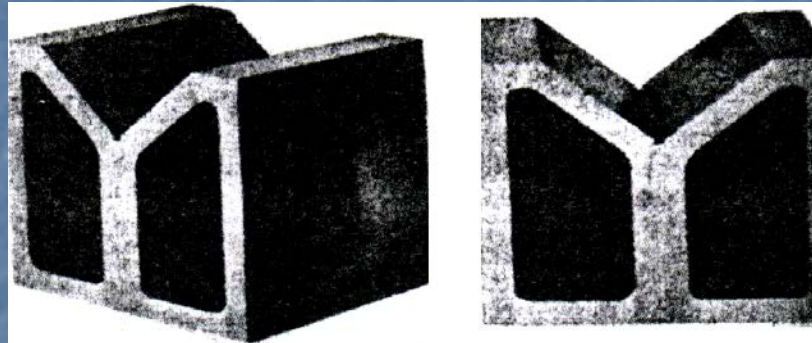

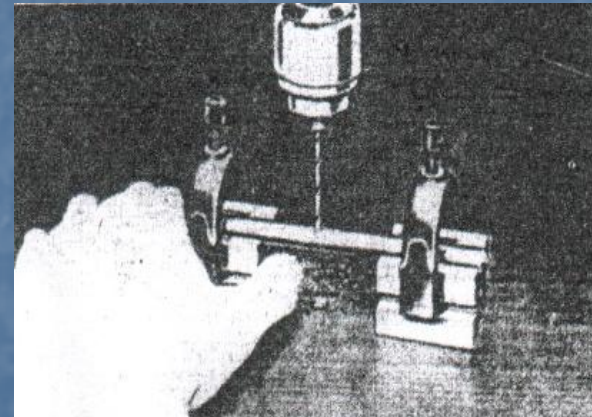
วิชา : งานซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 : การใช้เครื่องมือกลทั่วไป

แผ่นใส 39 / 50

แท่นรองงานตัววี (V - Block)

ลักษณะการใช้งานแท่นรองตัววี

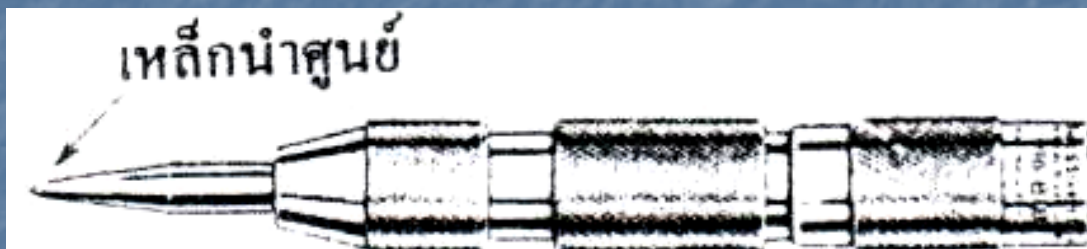

วิธีการใช้งาน

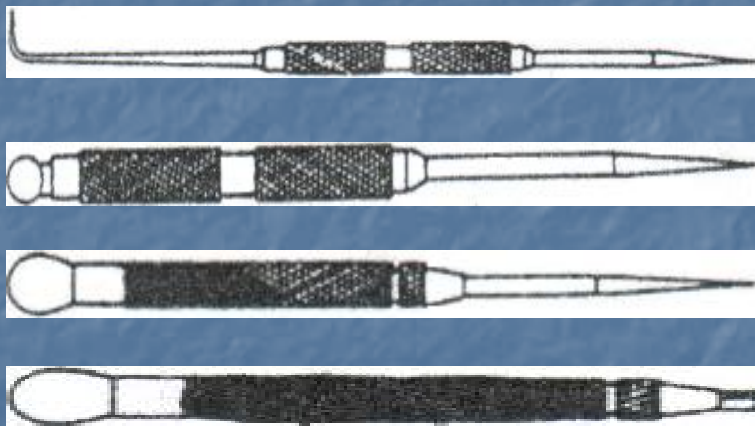

วิชา : งานซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 : การใช้เครื่องมือกลทั่วไป

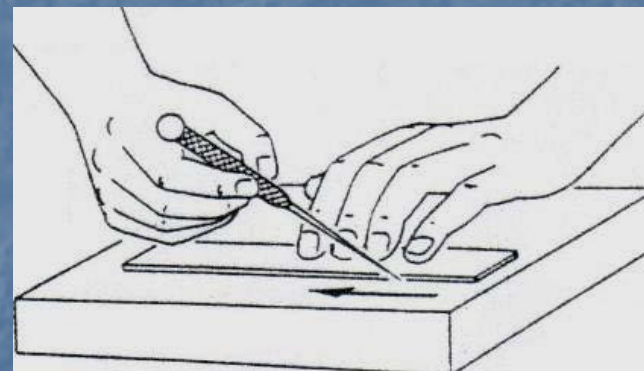
แผ่นใส 40 / 50

เหล็กตอกอัตโนมัติ (Automatic Center Punch)

เหล็กขีด (Scriber)

วิธีการใช้งาน

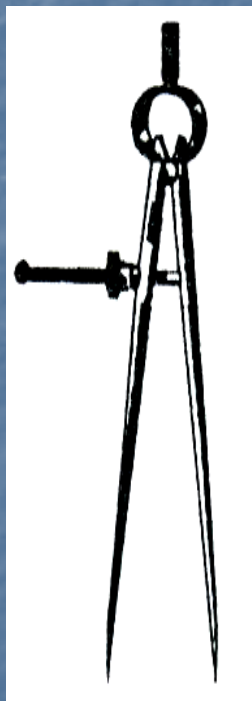
วิชา : งานซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 : การใช้เครื่องมือกลทั่วไป

แผ่นใส 41 / 50

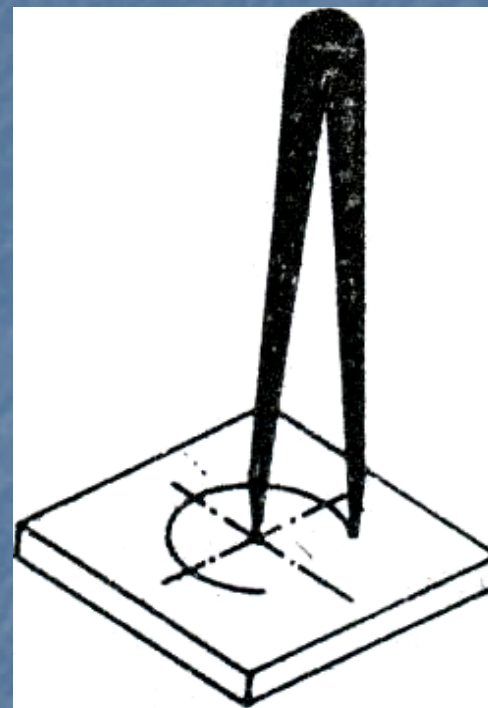
วงเวียน (Divider)

วงเวียนธรรมดา
(Divider)

วงเวียนปรับขนาดได้
(Divider)

วิธีการใช้งาน

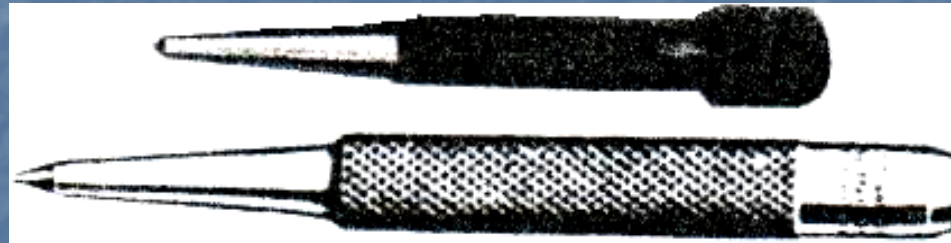
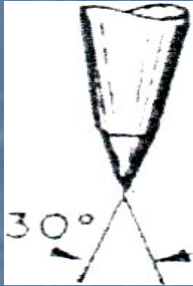

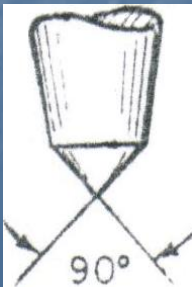
วิชา : งานซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 : การใช้เครื่องมือกลทั่วไป

แผ่นใส 42 / 50

เหล็กตอกร่างแบบ (Prick Point)

เหล็กตอกนำศูนย์ (Center Punch)

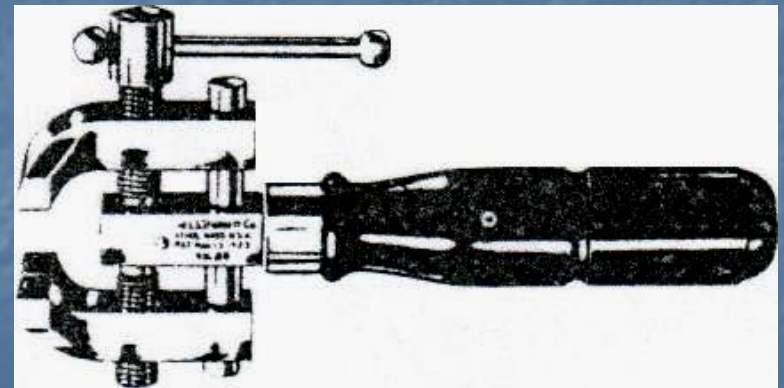
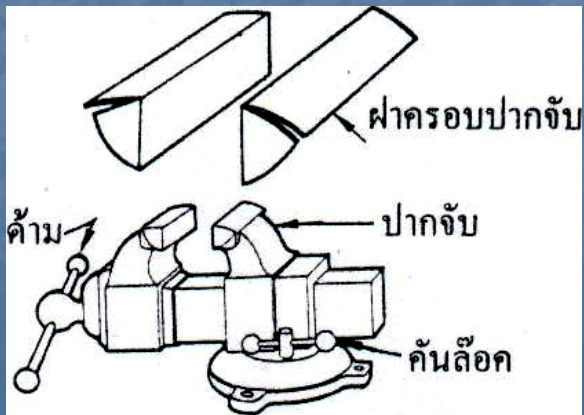
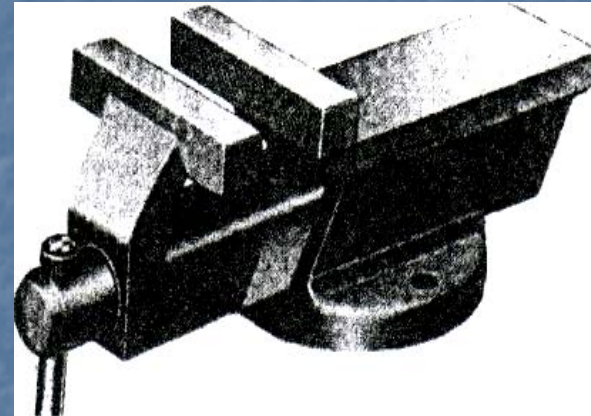
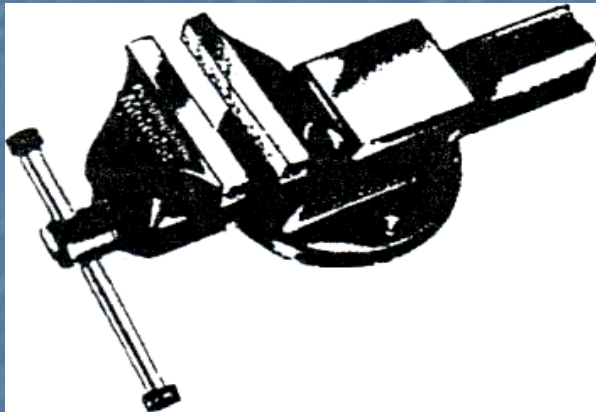

วิชา : งานซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 : การใช้เครื่องมือกลทั่วไป

แผ่นใส 43 / 50

ปากกา (Bench Vises)

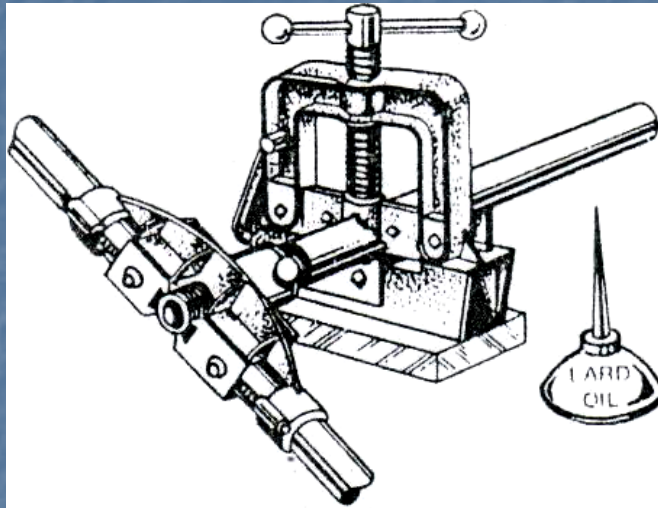

ปากกาจับงานแบบปรับมุมได้

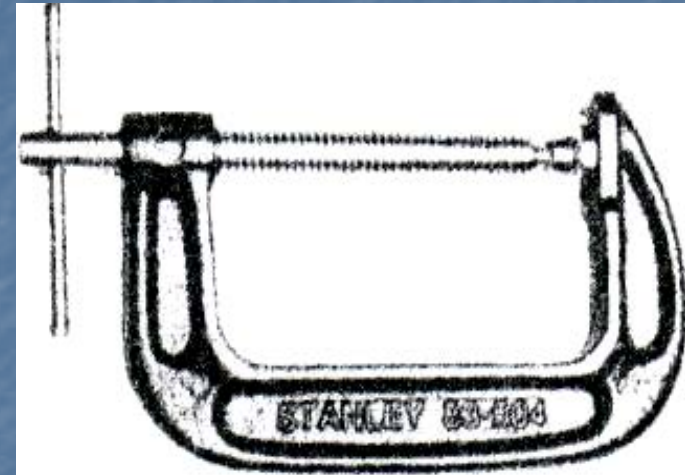

วิชา : งานซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 : การใช้เครื่องมือกลทั่วไป

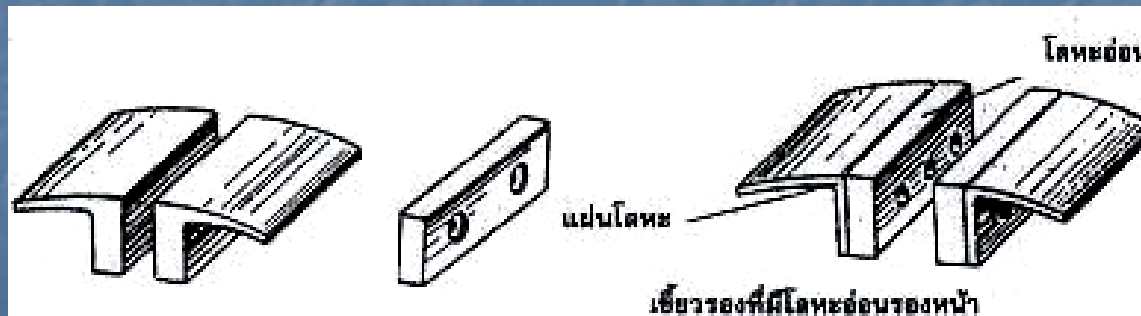
แผ่นใส 44 / 50

ปากกาจับท่อ

ซีแดลัมป์ (C - Clamps)

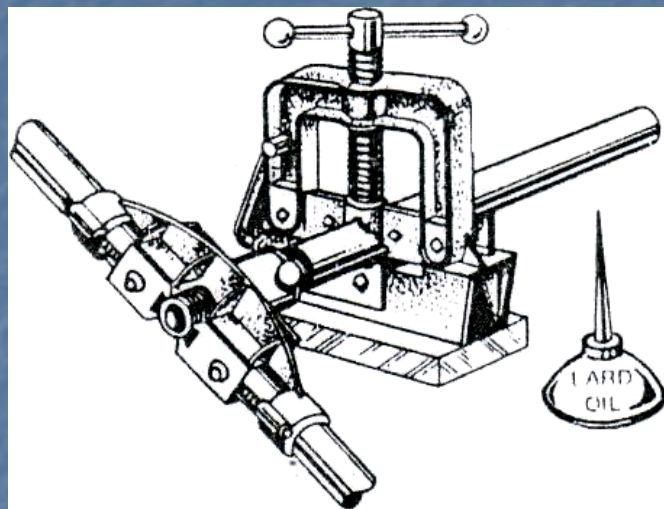
ปากกาจับงานแบบปรับมุมได้

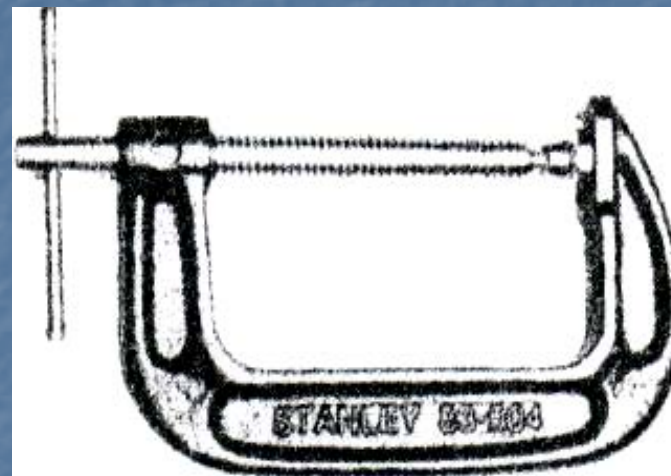

วิชา : งานซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 : การใช้เครื่องมือกลทั่วไป

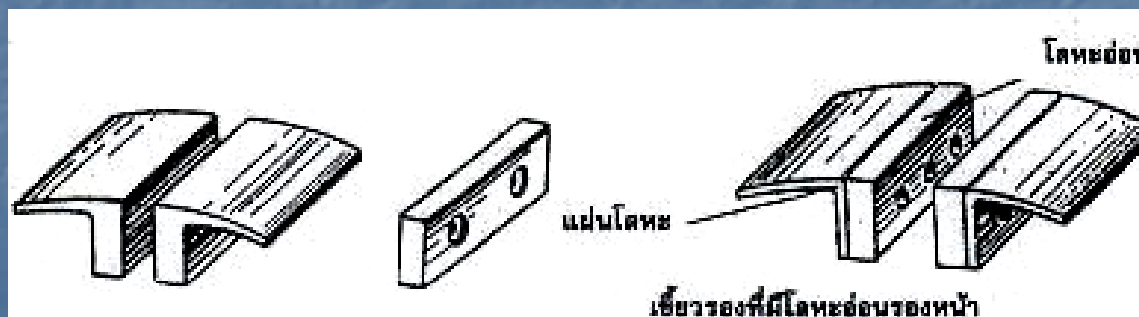
แผ่นใส 45 / 50

ปากกาจับท่อ

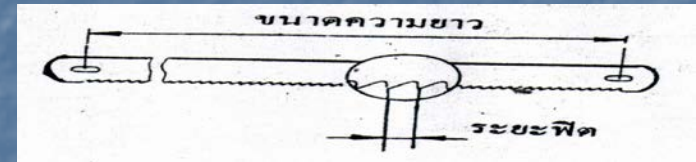
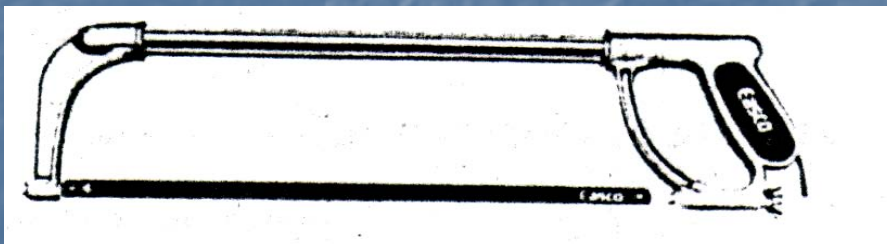
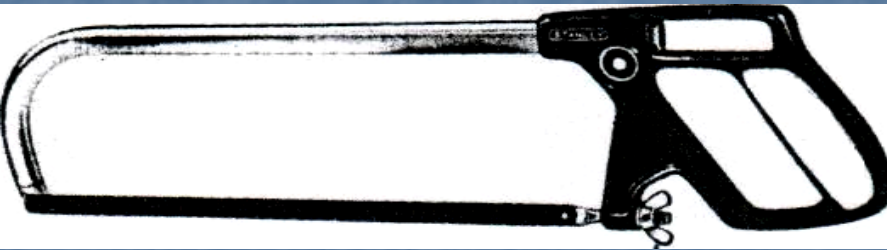
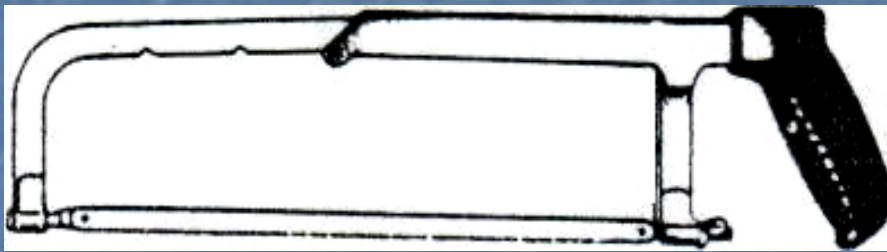
ซีแดลัมป์ (C - Clamps)

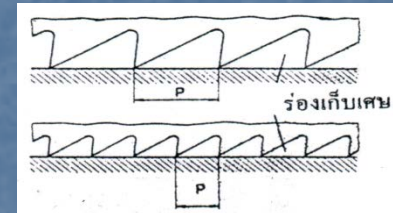
แผ่นรองและเช็กรอง

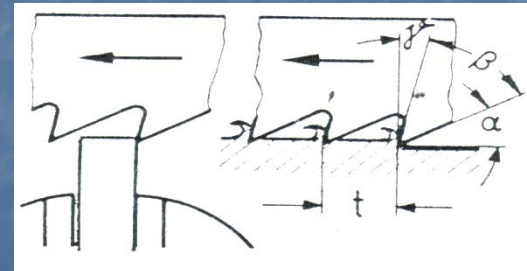
เลื่อยมือ (Hand Hacksaw)

ลักษณะใบเลื่อย

ระยะฟัน

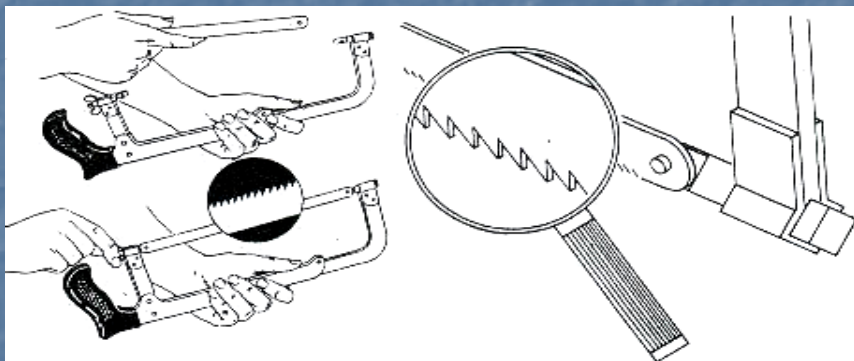
คมตัด

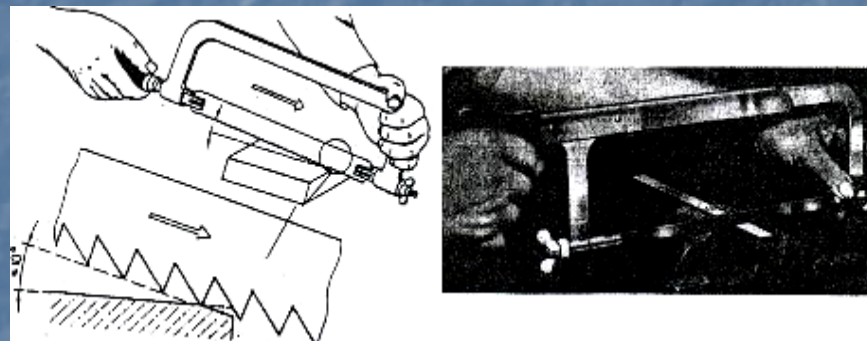
วิชา : งานซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 : การใช้เครื่องมือกลทั่วไป

แผ่นใส 47 / 50

ขั้นตอนการทำงานโดยใช้เลื่อยมือ

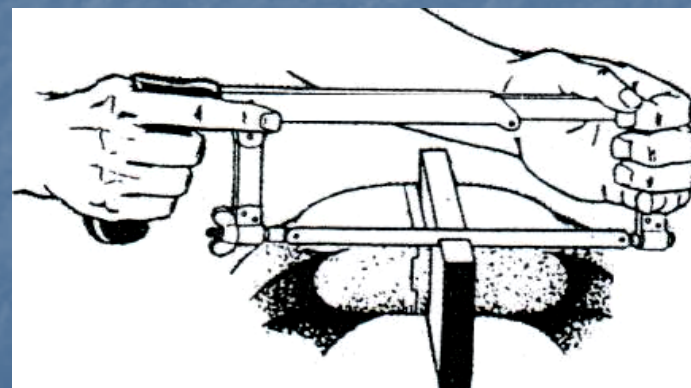
ทิศทางการตัดของใบเลื่อย

ฟันเลื่อยที่สัมพันธ์งานประมาณ 10 องศา

การบากงานด้วยตะไบสามเหลี่ยม

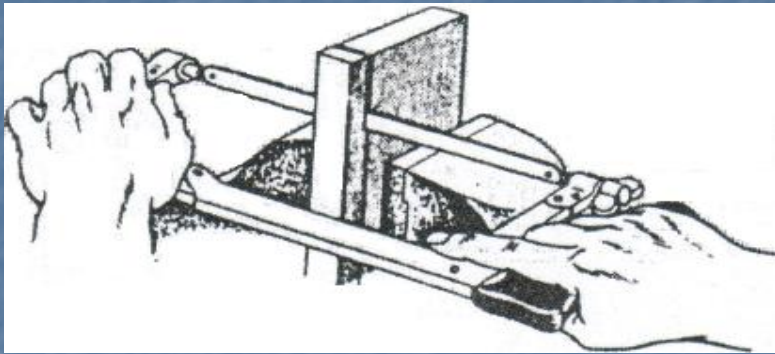

จังหวะชักของคันเลื่อย

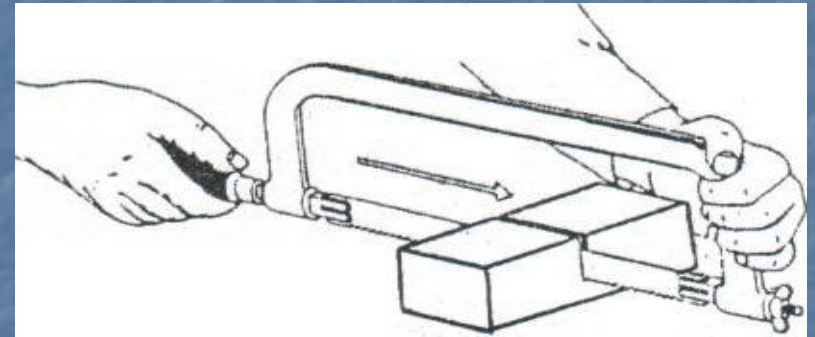

ขั้นตอนการทำงานโดยใช้เลื่อยมือ

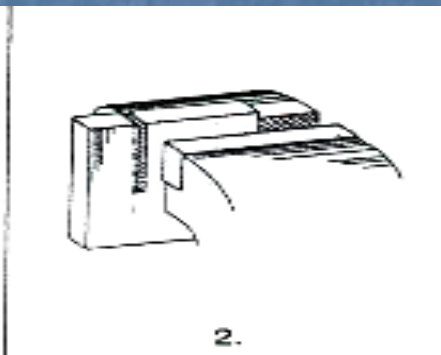
การเลื่อยงานที่มีความสูงมาก

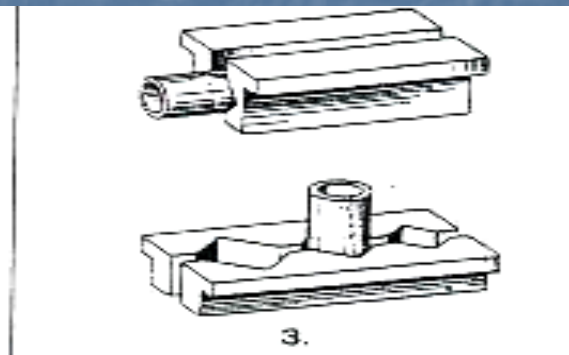
การใช้คมใบเลื่อยตลอดทั้งใบ

1.

2.

3.

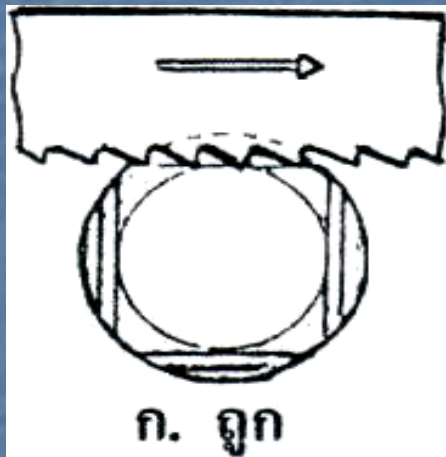
การจับยึดงานเพื่อทำการเลื่อย

วิชา : งานซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 : การใช้เครื่องมือกลทั่วไป

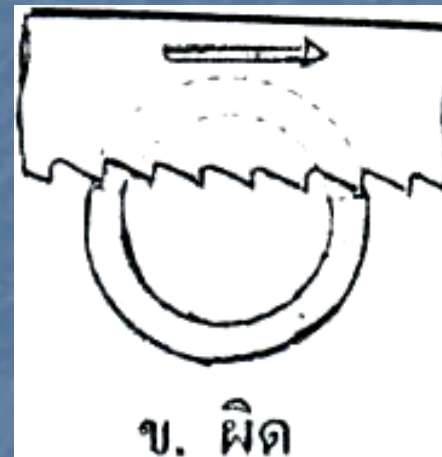
แผ่นใส 49 / 50

การใช้เลื่อยมือตัดท่อ

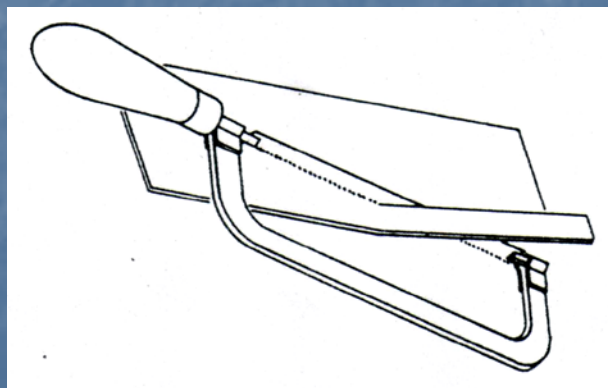

ก. ถูก

วิธีการเลื่อยตัดท่อ

ข. ผิด

การใช้เลื่อยตัดโลหะแผ่น

วิชา : งานซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 : การใช้เครื่องมือกลทั่วไป

แผ่นใส 50 / 50

วิธีการใช้งาน และการบำรุงรักษา

1. ด้อน
2. ประแจ
3. ไชควง
4. ตีม
5. กรรไกร
6. ปากกา

กฎการใช้เครื่องมือทั่วไป

1. ตรวจสอบความเรียบร้อยของเครื่องมือ
2. วางเครื่องมือให้เป็นระเบียบ
3. ควรแยกเครื่องมือให้เป็นระบบ
4. เลือกใช้เครื่องมือให้เหมาะสม
5. ดำเนินถึงความปลอดภัยในการใช้งาน
6. ไม่ใช้เครื่องมือเกินกำลังความแข็งแรง
7. ตรวจสอบเช็ค ทำความสะอาดเครื่องมือหลังการใช้งานทุกครั้ง